

Klimat- och näringslivsdepartementet
Via e-post till
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Datum: 2023-06-09

Diarienummer: KN2023/02790

Remissvar på förslag om koldioxidnormer för tunga fordon

Transportföretagen är bransch- och arbetsgivarorganisation inom Svenskt Näringsliv för stora delar av transportsektorn. Vi har drygt 9000 medlemmar som sysselsätter omkring 200 000 anställda. Det gör Transportföretagen till den främsta samlingspunkten för företagen i transportnäringen i Sverige. Vi tackar för möjligheten att lämna synpunkter på rubricerat ärende.

Förslaget i korthet

Sedan 2019 ställs krav på lastbilstillverkare att från 2025 och framåt uppfylla mål om reduktion av koldioxidutsläpp från lastbilar:

- År 2025: 15 % reduktion
- År 2030: 30 % reduktion

EU-kommissionen föreslår nu dels en skärpning av koldioxidutsläppsnormerna från 2030 och framåt, dels att kraven utvidgas till att omfatta även mindre lastbilar, stadsbussar, långväga bussar och släpvagnar. De föreslagna skärpta målen om reduktion av koldioxidutsläpp:

- År 2030: 45 % reduktion
- År 2035: 65 % reduktion
- År 2040: 90 % reduktion

Klimat- och näringslivsdepartementet har skickat ut EU-kommissionens förslag på remiss.

Transportföretagens synpunkter

Sammanfattning

- Transportföretagen är i grunden positiv till krav på fordonstillverkare som i princip innebär endast nollutsläppsfordon från 2040. Utan tillgång till sådana fordon kan våra medlemsföretag inte bidra till fossilfria transporter.
- För att förslagen ska vara genomförbara krävs en rad kompletterande åtgärder som t.ex. satsningar på FOI och infrastruktur samt undantag för segment som inte kan elektrifieras i tid till en rimlig kostnad.

- Utvecklingen går fort och i olika riktningar. Det behövs därför mekanismer i förslaget som gör det möjligt att inför etappmålen korrigera dessa för att inte skapa stora störningar. Det gäller exempelvis klargörande av vilka fordon eller transporter som ska undantas samt takten, omfattning och spridning av laddinfrastrukturen.

Allmänt

Transportföretagen ser positivt på ambitioner som syftar till att förebygga de negativa effekterna av klimatförändringar och skapa hållbara miljöer. Särskilt viktigt är det med ett enhetligt regelverk och en gemensam syn gällande satsningar på alternativa drivmedel som gäller för EU-nationerna. Vi håller med om att transportsektorn inte ensam kan få ner koldioxidutsläppen, utan det behövs ett politiskt initiativ och incitament för att främja en hållbar utveckling.

Transportföretagen är i grunden positiv till krav på fordonstillverkare som i princip innebär endast nollutsläppsfordon från 2040. Men anser att initiativet behöver beakta flera aspekter och vill därmed skicka med följande inspel:

Helhetsgrepp på koldioxidutsläpp

Transportföretagen saknar ett holistiskt perspektiv som tar ett helhetsgrepp kring utmaningarna och lösningarna i frågan. Av denna anledning anser vi att förslaget bör utgå från ett livscykelperspektiv med avstamp från "well to wheel approachen". Utsläppskraven siktar in sig på att reducera koldioxidutsläppen som sker från fordonen men det är viktigt att beakta helheten, nämligen alla effekter som uppkommer från utvinning av relevanta naturresurser och produktion till avveckling och skrotning. Livscykelperspektivet skulle därmed ge en mer rättvis bild som kan resultera i åtgärder som ger mest samhällsekonomisk nytta. Detta förutsätter dock att det finns en enhetlig metodologi för att genomföra livscykelanalyser bland EU-länderna.

Omvärldstrender

Det är ytterst angeläget att följa utvecklingen, trender och händelser som kan få påverkan på möjligheterna att leva upp till kraven i förslaget. Det gäller till exempel elförsörjningens kapacitet i relation till samhällstillväxten. Hur ska målen nås när det idag finns utmaningar med effekt- och kapacitetsbrist? Ytterligare en aspekt att ta i beaktande är förmågan att hantera kriser och frågor relaterade till landets beredskap. Om industrin prioriterar att producera utsläppsfria fordon samtidigt som fordon med diesel- och bensinmotorer avvecklas kan försvaret behöva importera råvaror och resurser vilket kan påverkas av geopolitiska utmaningar.

Undantag för vissa fordon

Transportföretagen anser att undantag måste göras för segment som inte kan elektrifieras till rimliga kostnader.

Vi är positiva till att Klass I bussar inkluderas i förslaget men Klass II bussar bör däremot exkluderas. Vidare anser vi att tunga fordon inom grupperna 11 och 12 (6x4 axelkonfiguration) samt 16 (8x4 axelkonfiguration) bör exkluderas. Dessa transporter spelar en viktig roll för näringslivet. Det är viktigt att följa fordonsutvecklingen och inte förbjuda dessa effektiva fordon när det inte finns bättre alternativ.

Etappmål och uppföljning

Transportföretagen ser behov av etappvis uppföljning av utvecklingen. Det behöver finnas kontrollstationer för att följa utvecklingen inför 2030 och 2040. För att vid behov kunna korrigera lagstiftningens krav om det inte är realistiskt och kostnadseffektivt att uppnå målen. Det kan handla om att laddinfrastrukturen inte är tillräckligt utbyggd, kapacitet saknas i elnäten, eller att fler undantag behövs för fordon eller trafik som inte kan elektrifieras tillräckligt snabbt. En koppling kan vara möjlig till AFIR-direktivet vad gäller utbyggnaden av laddinfrastrukturen.

Infrastrukturen behöver utvecklas

Med utgångspunkt från den tillväxt samhällen står och planerar inför finns ett stort behov av en etablerad och välplanerad infrastruktur som möter framtidens behov. En infrastruktur som dessutom behöver anpassas efter geografiska förutsättningar, exempelvis glesbefolkade samhällen med långa distanser mellan målpunkter. Godstransporter är en viktig förutsättning för Europas tillväxt och för att klara utmaningarna behöver infrastrukturen utvecklas och byggas ut. Det behöver även beaktas att olika transportslag, har olika behov avseende laddinfrastrukturen. En turistbuss har exempelvis inte samma möjligheter till egen laddinfrastruktur som en linjelagd buss.

Bättre styrmedel främjar initiativ, innovation och utveckling av teknik

Strängare koldioxidutsläppsmål är endast en av åtgärderna som krävs för att stimulera innovativa satsningar och utveckling av teknik. De samhällsutmaningar vi står inför kräver att politiska beslutsfattare tar taktpinnen och riktar styrmedel mot marknaden för att i samklang stimulera innovation och teknisk utveckling. Det är av ytterst stor betydelse att näringslivet ges goda förutsättningar och incitament för att välja fordon med hållbara drivmedel samt ägna resurser till innovation inom utsläppsfriteknik.

Satsa på biodrivmedel

Biodrivmedel kommer att spela en viktig roll för de långväga transporterna där laddinfrastrukturen inte är tillräckligt utbyggd. Av denna anledning är det viktigt att satsa på biodrivmedel. Strängare utsläppskrav utan alternativ som tillgodoser transportnäringens behov riskerar att ge upphov till negativa konsekvenser. Detta skulle särskilt gälla riktigt tunga lastbilar som kräver en kolossal elförsörjning för att vara effektiva.

Med vänlig hälsning

Transportföretagen

Tina Thorsell, samhällspolitisk chef